

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ
ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΥΠΟΘΕΣΗ Ε΄Ε
ΚΑΤΑ ΕΛΛΑΔΟΣ
(Προσφυγή υπ' αριθ. 28627/08)

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ

13 Ιανουαρίου 2011

*Η παρούσα απόφαση είναι οριστική, αλλά μπορεί να υποστεί
αναθεωρήσεις στη φάση της εκδοτικής επιμέλειας.*

Στην υπόθεση ΕΪ κατά Ελλάδα,

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (Πρώτο Τμήμα), αφού συνεδρίασε σε Επιτροπή αποτελούμενη από τους:

Ανατόλι Κόβλερ, *Πρόεδρο,*

Σβέρρε Έρικ Γιέμπενς,

Γεώργιο Νικολάου, *Δικαστές,*

και τον Αντρέ Γουάμπαχ, *Βοηθό Γραμματέα του Τμήματος,*

Αφού συσκέφθηκε κεκλεισμένων των θυρών στις 9 Δεκεμβρίου 2010,

Εκδίδει την ακόλουθη απόφαση, η οποία υιοθετήθηκε την τελευταία ως άνω ημερομηνία:

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση αποτελεί απόρροια της προσφυγής υπ' αριθ. 28627/08 κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας, η οποία κατατέθηκε στο Δικαστήριο σύμφωνα με το άρθρο 34 της Σύμβασης για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση») από τον κ. ΕΪ, Έλληνα υπήκοο («ο προσφεύγων»), στις 30 Μαΐου 2008.

2. Ο προσφεύγων εκπροσωπήθηκε από τον κ. Ν. Αναγνωστόπουλο και την κα. Α. Ψύχα, δικηγόρους Αθηνών. Η Ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπήθηκε από τους αντιπροσώπους του πληρεξουσίου της, κ. Σ. Σπυρόπουλο, Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, και κα. Μ. Γερμάνη και κ. Ι. Μπακόπουλο, Δικαστικούς Αντιπροσώπους του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3. Στις 14 Μαΐου 2009 ο Πρόεδρος του Πρώτου Τμήματος αποφάσισε να κοινοποιήσει στην Κυβέρνηση την προσφυγή και της

ζήτησε να υποβάλει παρατηρήσεις σχετικά με το παραδεκτό και την ουσία της υπόθεσης, που θα εξετάζονταν μαζί σύμφωνα με το άρθρο 29 παρ. 3 της Σύμβασης, όπως ίσχυε τότε. Σύμφωνα με το Πρωτόκολλο 14, η προσφυγή ανατέθηκε σε Επιτροπή τριών δικαστών.

ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

4. Ο προσφεύγων είναι απόστρατος αξιωματικός του Στρατού Ξηράς, γεννημένος το 1944, και ζει στην Αθήνα.
5. Στις 2 Μαρτίου 2000 ο προσφεύγων κατέθεσε αίτηση στην 44^η Διεύθυνση του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους (εφεξής «ΓΛΚ»), ζητώντας αύξηση της αναπηρικής σύνταξης που είχε λάβει λόγω σωματικών βλαβών που είχε υποστεί κατά τη διάρκεια της υπηρεσίας του στο στρατό.
6. Στις 20 Ιουνίου 2001 η αίτησή του απορρίφθηκε με την Πράξη 12018/2001 του Διευθυντή της 44^{ης} Διεύθυνσης του ΓΛΚ.
7. Στις 1 Φεβρουαρίου 2002 ο προσφεύγων άσκησε έφεση κατά της απόφασης του ΓΛΚ ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου.
8. Με την απόφαση υπ' αριθ. 908/2005 του Τρίτου Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, η οποία δημοσιεύθηκε στις 13 Μαΐου 2005, η έφεση του προσφεύγοντος απορρίφθηκε διότι δεν πληρούσε τις νόμιμες προϋποθέσεις για την αναγνώριση αναπηρικής σύνταξης.
9. Στις 12 Ιουλίου 2005 ο προσφεύγων κατέθεσε αίτηση αναίρεσης.
10. Στις 5 Δεκεμβρίου 2007 η Ολομέλεια του Ελεγκτικού Συνεδρίου, με την απόφασή της υπ' αριθ. 2413/2007, επικύρωσε την απόφαση υπ' αριθ. 908/2005 του Τρίτου Τμήματος. Η

απόφαση αυτή επιδόθηκε στον προσφεύγοντα στις 5 Φεβρουαρίου 2008.

ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

I. ΠΡΟΒΑΛΛΟΜΕΝΗ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 ΠΑΡ. 1 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

11. Ο προσφεύγων παραπονείται ότι η διάρκεια της διαδικασίας ήταν ασυμβίβαστη με την απαίτηση για εκδίκαση της υπόθεσης σε εύλογο χρόνο. Επικαλείται το άρθρο 6 παρ. 1 της Σύμβασης, το οποίο προβλέπει τα εξής:

«Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσίς του δικασθή δίκαιως, δημοσία και εντός λογικής προθεσμίας υπό ανεξαρτήτου και αμερολήπτου δικαστηρίου, νομίμως λειτουργούντος, το οποίον θα αποφασίση, είτε επί των αμφισβητήσεων επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεών του αστικής φύσεως, είτε επί του βασίμου πάσης εναντίον του κατηγορίας ποινικής φύσεως».

12. Η Κυβέρνηση αμφισβήτησε αυτό τον ισχυρισμό.

13. Η περίοδος που πρέπει να ληφθεί υπόψη αρχίζει στις 1 Φεβρουαρίου 2002, όταν ο προσφεύγων κατέθεσε την έφεσή του στο Ελεγκτικό Συνέδριο κατά της απόφασης του ΓΛΚ, και λήγει στις 5 Δεκεμβρίου 2007 με την έκδοση της απόφασης υπ' αριθ. 2413/2007 της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Συνεπώς, η διάρκεια της διαδικασίας υπερέβη τα πέντε έτη και δέκα μήνες για δύο βαθμούς δικαιοδοσίας.

A. Επί του παραδεκτού

14. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι η προσφυγή δεν είναι προφανώς αβάσιμη κατά την έννοια του άρθρου 35 παρ. 3 της Σύμβασης. Επίσης, σημειώνει ότι δεν είναι απαράδεκτη για άλλους λόγους. Ως εκ τούτου, πρέπει να κηρυχθεί παραδεκτή.

B. Επί της ουσίας

15. Το Δικαστήριο επαναλαμβάνει ότι ο εύλογος χρόνος της διαδικασίας πρέπει να αξιολογείται ενόψει των περιστάσεων της υπόθεσης και με βάση τα κριτήρια που έχει ορίσει στη νομολογία του, ιδίως την πολυπλοκότητα της υπόθεσης, τη συμπεριφορά του προσφεύγοντος και των αρμόδιων αρχών, καθώς και τη σημασία του τι διακυβευόταν για τον προσφεύγοντα στην προκείμενη διαφορά (βλ., μεταξύ πολλών άλλων, *Frydlender κατά Γαλλίας* [GC], No. 30979/96, παρ. 43, ECHR 2000-VII).

16. Το Δικαστήριο έχει συχνά διαπιστώσει παραβιάσεις του άρθρου 6 παρ. 1 της Σύμβασης σε υποθέσεις που εγείρουν παρόμοια ζητήματα με την παρούσα (βλ. την προαναφερθείσα απόφαση στην υπόθεση *Frydlender κατά Γαλλίας*).

17. Αφού εξέτασε όλα τα στοιχεία που του υποβλήθηκαν, το Δικαστήριο θεωρεί ότι η Κυβέρνηση δεν παρουσίασε κάποιο γεγονός ή επιχείρημα που θα μπορούσε να το πείσει να καταλήξει σε διαφορετικό συμπέρασμα στην κρινόμενη υπόθεση. Έχοντας υπόψη τη σχετική νομολογία του, το Δικαστήριο κρίνει ότι στην παρούσα υπόθεση η διάρκεια της διαδικασίας υπήρξε υπερβολική και δεν ικανοποιεί την απαίτηση για εκδίκαση της υπόθεσης εντός εύλογου χρόνου.

Ως εκ τούτου, υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 παρ. 1.

II. ΠΡΟΒΑΛΛΟΜΕΝΗ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 13 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

18. Επιπλέον, ο προσφεύγων παραπονείται για το γεγονός ότι στην Ελλάδα δεν υπάρχει δικαστήριο στο οποίο μπορεί να κατατεθεί παράπονο σχετικά με την υπερβολική διάρκεια της

διαδικασίας. Επικαλείται το άρθρο 13 της Σύμβασης, σύμφωνα με το οποίο:

«Παν πρόσωπον του οποίου τα αναγνωριζόμενα εν τη παρούση Συμβάσει δικαιώματα και ελευθερία παρεβιάσθησαν έχει το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον εθνικής αρχής, έστω και αν η παραβίασις διεπράχθη υπό προσώπων ενεργούντων εν τη ασκήσει των δημοσίων καθηκόντων των».

19. Η Κυβέρνηση αμφισβήτησε αυτό τον ισχυρισμό.

20. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι το παράπονο αυτό συνδέεται με αυτό που εξετάστηκε παραπάνω και, ως εκ τούτου, πρέπει να κηρυχθεί παραδεκτό.

21. Το Δικαστήριο επαναλαμβάνει ότι το άρθρο 13 εγγυάται την ύπαρξη ενός αποτελεσματικού ένδικου μέσου ενώπιον εθνικής αρχής για την προβολή του ισχυρισμού περί υπέρβασης του κατά το άρθρο 6 παρ. 1 της Σύμβασης εύλογου χρόνου της διαδικασίας (βλ. *Kudla κατά Πολωνίας* [GC], No. 30210/96, παρ. 156, ECHR 2000-XI). Σημειώνει ότι οι ενστάσεις και τα επιχειρήματα της Κυβέρνησης έχουν χρησιμοποιηθεί αλυσιτελώς σε παλαιότερες υποθέσεις (βλ. *Κόντη-Αρβανίτη κατά Ελλάδος*, No. 53401/99, παρ. 29-30, 10 Απριλίου 2003) και δεν βλέπει κανένα λόγο να καταλήξει σε διαφορετικό συμπέρασμα στην κρινόμενη υπόθεση.

22. Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο θεωρεί ότι στην παρούσα υπόθεση υπήρξε παραβίαση του άρθρου 13 της Σύμβασης λόγω της απουσίας από την εθνική έννομη τάξη ενός ένδικου μέσου με το οποίο ο προσφεύγων θα μπορούσε να επιτύχει την έκδοση απόφασης που θα προστάτευε το δικαίωμά του για εκδίκαση της υπόθεσής του σε εύλογο χρόνο, όπως προβλέπεται στο άρθρο 6 παρ. 1 της Σύμβασης.

III. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

23. Σύμφωνα με το άρθρο 41 της Σύμβασης:

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της, και αν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλόμενου Μέρους δεν επιτρέπει παρά μόνο ατελή εξάλειψη των συνεπειών της παραβίασης αυτής, το Δικαστήριο χορηγεί, εφόσον είναι αναγκαίο, στον παθόντα δίκαιη ικανοποίηση».

A. Αποζημίωση λόγω ηθικής βλάβης

24. Ο προσφεύγων ζητά 20.000 ευρώ ως αποζημίωση λόγω ηθικής βλάβης.

25. Η Κυβέρνηση θεωρεί το αιτούμενο ποσό υπερβολικό και υποστηρίζει ότι η διαπίστωση παραβίασης της Σύμβασης αποτελεί επαρκή δίκαιη ικανοποίηση.

26. Το Δικαστήριο θεωρεί ο προσφεύγων πρέπει να υπέστη ηθική βλάβη. Κατά δίκαιη κρίση, του επιδικάζει 4.000 ευρώ όσον αφορά το κεφάλαιο αυτό, συν τους φόρους με τους οποίους μπορεί να επιβαρυνθεί το ποσό αυτό.

B. Δικαστικά έξοδα

27. Ο προσφεύγων επίσης ζητά 1.000 ευρώ για δικαστικά έξοδα ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων και 1.500 ευρώ για δικαστικά έξοδα ενώπιον του Δικαστηρίου. Προσκομίζει τιμολόγιο 1.500 ευρώ για τα δικαστικά έξοδα της διαδικασίας ενώπιον του Δικαστηρίου.

28. Η Κυβέρνηση αμφισβητεί τις απαιτήσεις αυτές.

29. Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου, δικαστικά έξοδα επιδικάζονται στον προσφεύγοντα μόνο στο βαθμό που αποδεικνύεται ότι ήταν πραγματικά, αναγκαία και εύλογα (βλ. *Ιατρίδης κατά Ελλάδος* (δίκαιη ικανοποίηση) [GC], No. 31107/96, παρ. 54, ECHR 2000-XI).

30. Όσον αφορά τα έξοδα που πραγματοποιήθηκαν ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων, το Δικαστήριο έχει ήδη κρίνει ότι η διάρκεια της διαδικασίας μπορεί να συνεπάγεται αυξημένα έξοδα για τον προσφεύγοντα ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων και, ως εκ τούτου, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη (βλ. *Caruano κατά Ιταλίας*, 25 Ιουνίου 1987, παρ. 37, Series A no. 119). Όμως, το Δικαστήριο σημειώνει ότι τα έξοδα για τα οποία ζητείται αποζημίωση στην παρούσα υπόθεση δεν οφείλονται στη διάρκεια της διαδικασίας, αλλά είναι έξοδα που συνήθως πραγματοποιούνται στο πλαίσιο τέτοιων διαδικασιών. Σε κάθε περίπτωση, ο προσφεύγων δεν τεκμηριώνει την απαίτησή του για το ποσό αυτό.

31. Παρ' όλα αυτά, το Δικαστήριο θεωρεί ότι, έχοντας υπόψη τα έγγραφα που έχει στην κατοχή του και τη νομολογία του, είναι εύλογο να επιδικάσει το ποσό των 1.500 ευρώ για τα έξοδα που πραγματοποίησε ο προσφεύγων ενώπιον του Δικαστηρίου, συν τους φόρους με τους οποίους μπορεί να επιβαρυνθεί ο προσφεύγων για το ποσό αυτό.

Γ. Τόκοι υπερημερίας

32. Το Δικαστήριο ορίζει ότι οι τόκοι υπερημερίας θα υπολογίζονται με βάση το επιτόκιο της διευκόλυνσης οριακής χρηματοδότησης της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας συν τρεις εκατοστιαίες μονάδες.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΑΝΩΤΕΡΩ ΛΟΓΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΟΜΟΦΩΝΑ

1. *Κηρύσσει* την προσφυγή παραδεκτή.
2. *Κρίνει* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 παρ. 1 της Σύμβασης.
3. *Κρίνει* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 13 της Σύμβασης.
4. *Αποφασίζει*:

(α) ότι το καθ' ου Κράτος οφείλει να πληρώσει στον προσφεύγοντα εντός τριών μηνών τα ποσά των τεσσάρων χιλιάδων (4.000) ευρώ ως δίκαιη ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης και των χιλίων πεντακοσίων (1.500) ευρώ για δικαστικά έξοδα, συν τους φόρους με τους οποίους μπορεί να επιβαρυνθούν τα ποσά αυτά,

(β) ότι από τη λήξη της προαναφερθείσας τρίμηνης προθεσμίας και μέχρι την εξόφληση, θα πληρώνεται απλός τόκος επί των ανωτέρω ποσών ο οποίος θα υπολογίζεται με βάση το επιτόκιο της διευκόλυνσης οριακής χρηματοδότησης της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας συν τρεις εκατοστιαίες μονάδες.

5. *Απορρίπτει* τα υπόλοιπα αιτήματα του προσφεύγοντος για δίκαιη ικανοποίηση.

Έγινε στα Αγγλικά και κοινοποιήθηκε γραπτώς στις 13 Ιανουαρίου 2011 σύμφωνα με τον Κανόνα 77 παρ. 2 και 3 του Κανονισμού του Δικαστηρίου.

Αντρέ Γουάμπαχ

ΒΟΗΘΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

(υπογραφή)

Ανατόλι Κόβλερ

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

(υπογραφή)

Ακριβής μετάφραση από τα Αγγλικά του συνημμένου εγγράφου

Αθήνα, 11 Φεβρουαρίου 2011

Ο μεταφραστής του Υπουργείου Εξωτερικών

Βασίλειος Δ. Μπελεκούκias